

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Pedagogiky a psychologie

Studijní program: Vychovatelství

Studijní obor: Pedagogika volného času

Volný čas dětí v dětském domově
Leisure time of children in children's home

Bakalářská práce: 11-FP-KPP-05

Autor:

Michaela Bezuchová

Podpis:

.....

Vedoucí práce: PhDr. Magda Nišpanská, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
49	18	2	4	19	3 + 1 CD

CD obsahuje celé znění bakalářské práce.

V Liberci dne: 14. 12. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela BEZUCHOVÁ**
Osobní číslo: **P09000284**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Volný čas dětí v dětském domově**
Zadávající katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat program volnočasových aktivit dětí v dětském domově.

Metody:
Skupinová diskuse
Rozhovor

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- FERJENČÍK, J. Úvod do metodologie psychologického výzkumu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 256 s. ISBN 80 - 7178-367-6
HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5
MATĚJÍČEK, Z. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál. 1994. 98 s. ISBN 80-85282-83-6
PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLÍČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A. Pedagogika volného času. Vyd. 3. Praha: Portál. 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6
ŘÍČAN, P. Cesta životem. Vyd. 2. Praha: Portál. 2006. 390 s. ISBN 80-7367-124-7

Vedoucí bakalářské práce:

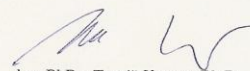
PhDr. Magda Nišpanská, Ph.D.
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce: 13. května 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 27. dubna 2012

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

23-05-2011

Čestné prohlášení

Název práce: Volný čas dětí v dětském domově
Jméno a příjmení autora: Michaela Bezuchová
Osobní číslo: P09000284

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 14. 12. 2012

Michaela Bezuchová

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli při zpracování bakalářské práce. Především vedoucí práce, PhDr. Magdě Nišpenské, Ph.D. za její rady a ochotu během konzultací. Velký dík patří mým rodičům, kteří mi byli velkou oporou a plně mě podporovali. Dále bych chtěla poděkovat dětem a vychovatelům z Dětského domova Horní Krnsko, za jejich čas, který mi věnovali.

Michaela Bezuchová

Anonce

Bakalářská práce se zabývá trávením volného času dětí v konkrétním dětském domově. Práce je rozdělena na dvě části – teoretická a praktická.

Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmu volného času, funkce volného času a dalších souvisejících pojmů a jevů. Dále je v teoretické části popsána charakteristika dětských domovů.

Praktická část se věnuje průzkumu volnočasových aktivit v konkrétním dětském domově a subjektivní spokojenosti dětí s trávením svého volného času.

Klíčová slova

volný čas, vychovatel, dětský domov, ústavní péče

Annotation

This thesis deals with the leisure time of children in one particular orphanage. The work is divided into two parts - theoretical and practical.

The theoretical part deals with the definition of leisure time and its functions. The theoretical part also describes the characteristics of the children's homes.

The practical part is devoted to a survey of leisure time activities in one particular orphanage. It also deals with children's satisfaction with spending their free time.

Keywords

Leisure time, educator, children's home, institutional care

Obsah

Seznam tabulek	8
Teoretická část	11
1 Volný čas	11
1.1 Funkce volného času	12
2 Ústavní výchova	14
2.1 Historie	14
2.2 Zařízení pro výkon ústavní výchovy	15
2.3 Volný čas dětí v dětském domově Horní Krnsko	17
2.4 Osobnost vychovatele	18
3 Vývojová období dětí v dětském domově	19
3.1 Předškolní věk	19
3.2 Školní věk	20
3.3 Období dospívání	20
Praktická část	21
4 Výzkumné šetření	22
4.1 Cíle	22
4.2 Výzkumné metody	22
4.2.1 Dotazník	22
4.2.2 Rozhovor	22
4.3 Charakteristika průzkumného vzorku	23
4.3.1 Charakteristika Dětského domova Horní Krnsko	23
4.3.2 Zájmové činnosti v Dětském domově Horní Krnsko	25
5 Výsledky z dotazníků pro děti	26
6 Rozhovor s Ivanou Truhlářovou	41
7 Diskuse	43
8 Závěr	45
9 Literatura	46
10 Seznam příloh	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Úmrtí dětí v sirotčincích (Matějček, Langmeier, 2011, s. 75).....	15
Tabulka 2: Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	16
Tabulka 3: Počet rozdaných a vrácených dotazníků.....	23
Tabulka 4: Počet dětí, kteří žili i v jiném dětském domově.....	27

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Dětského domova Horní Krnsko	21
Obrázek 2: Dětský domov Horní Krnsko	24

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví dětí.....	26
Graf 2: Věk dětí	26
Graf 3: Počet roků, které žijí děti v dětském domově	27
Graf 4: Doba, od kolika let žijí děti v dětském domově	28
Graf 5: Činnosti, které děti dělají ve volném čase	28
Graf 6: S kým děti tráví volný čas	30
Graf 7: Zájmové činnosti v dětském domově	31
Graf 8: Důvod návštěvy volnočasových aktivit.....	32
Graf 9: Oblíbenost vybrané aktivity	32
Graf 10: Zhodnocení, zda se ještě děti chtějí věnovat vybrané aktivitě	33
Graf 11: Zájmové aktivity z povinnosti	34
Graf 12: Spokojenost s nabídkou zájmových činností.....	35
Graf 13: Návrh nových zájmových činností	36
Graf 14: Zhodnocení zájmu dětí o zájmové činnosti	36
Graf 15: Návštěva kroužků mimo dětský domov	37
Graf 16: Kroužky mimo dětský domov	38
Graf 17: Doba návštěvy kroužku	39
Graf 18: Spokojenost při oblíbené aktivitě	39

Úvod

Ve své práci se zaměřím na trávení volného času dětí v dětském domově. K dětem z dětského domova mám blízko, protože moje maminka již 13 let pracuje v dětském domově. Jako dítě jsem tam často jezdila na návštěvy. Zájem o dětské domovy, o zájmy dětí a o jejich životy a osudy ve mě přetrval dodnes. Bakalářská práce pro mě znamenala příležitost a výzvu zkoumat toto důležité téma z odborného hlediska pedagoga. Ve své bakalářské práci se zaměřuji především na způsoby trávení volného času dětí v dětském domově, na jejich zájmy a míru spokojenosti s jejich volným časem. Zajímaly mě odpovědi zejména na tyto otázky: Jak děti v dětském domově tráví volný čas? Tráví svůj volný čas více pasivně nebo aktivně? Jaké zájmové kroužky mají děti přímo v dětském domově? Je dětem umožněno navštěvovat volnočasové kroužky mimo dětský domov. Jaké zájmové aktivity si vychovatelé připravují pro děti ze své skupiny a jaký je zájem dětí o tyto aktivity? Také mě zajímá, jak jsou děti s nabídkou zájmových činností spokojeni, případně o jaké zájmové aktivity by tuto nabídku chtěli rozšířit. Dále mě zajímá, s kým děti tráví svůj volný čas.

V dětských domovech vyrůstá v dnešní době mnoho dětí. V současnosti se upřednostňují dětské domovy rodinného typu. Jsou to dětské domovy, které by měli co nejvíce napodobovat rodinu a vést děti k plnohodnotnému životu. Měli by děti připravit na budoucí život, na to, co se stane, až opustí dětský domov a budou se o sebe muset starat sami. To jak děti tráví svůj volný čas, může mít také význam pro budoucnost dětí. Trávení volného času utváří osobnost dítěte. Velký význam v tom jak děti tráví v dětském domově svůj volný čas má především vychovatel. Vychovatel by měl co nejvíce zastoupit rodiče, které tyto děti nemají. Vychovatel by měl pomoci dětem s vyplňováním jejich volného času, měl by pro ně připravovat různé zájmové aktivity a vést je k tomu, aby svůj volný čas trávily co nejvíce kvalitně, aby našli podle svých osobních preferencí takové činnosti a aktivity, které je zaujmou natolik, že se budou cítit realizováni a naplnění. Vzdělaný, tvořivý, pozitivně naladěný a otevřený vychovatel má na děti naprosto zásadní vliv. Jeho působení má následky na celý budoucí život dítěte v podobě kladného zvnitřněného vzoru jednání a myšlení, který dítě bude provázet i v dospělosti.

Průzkum jsem uskutečnila v jednom konkrétním dětském domově. Tento dětský domov je poměrně moderní jednak svým zařízením a jednak svým přístupem. Jde o dětský domov rodinného typu. Děti žijí s vychovateli v samostatných domcích. Na každém domu se nachází jedna výchovná skupina. Děti ve skupině jsou různého věku a pohlaví. Je snaha, aby na každém domečku byl jeden muž a jedna žena jako vychovatelé. Ne na všech domečkách tomu tak je.

Teoretická část

1 Volný čas

Volný čas jsou chvíle, kdy člověk nemá žádné povinnosti, je po práci a povinnostech a on si tento čas může využívat ke svým zájmům. Každý člověk svůj volný čas využívá a tráví jinak. Tráví ho podle sebe, pro zábavu, pro uspokojování svých potřeb, pro relaxaci. Člověk může svůj volný čas trávit v různém prostředí. Definic volného času bychom našli několik.

„Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“ (Hofbauer, 2004, s. 13)

„Někdy se volný čas vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Volný čas se také dá charakterizovat jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváním, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší zážitky a uspokojení.“ (Hofbauer, 2004, s. 13)

„Volný čas je doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybírat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění“. (Pávková a kol. 2008, s.13)

„Volný čas je časový prostor, který člověku umožňuje svobodnou volbu činností, kdy člověk vybírá činnosti nezávisle na společenských povinnostech, vykonává ji tedy dobrovolně a tato činnost mu poskytuje uspokojení a přímé zážitky.“ (Smékal, Važanský, 1995, s. 17)

Podle Jiřiny Pávkové se může na problematiku volného času dívat z několika hledisek

- ekonomické hledisko
- sociologické a sociálně psychologické hledisko
- politické hledisko
- zdravotně – hygienické hledisko
- pedagogické a pedagogicko-psychologické hledisko
- historický hledisko

Ekonomické hledisko se zabývá finanční stránkou volného času. Aby se vrátily alespoň náklady spojené se zřízením nějakého volnočasového zařízení.

Utvářením mezilidských vztahů se zabývá sociologické a sociálně psychologické hledisko.

Politické hledisko hledí na to jak stát zasahuje do řízení volnočasových zařízení. Jestli bude stát financovat nebo zřizovat nějaká volnočasová zařízení.

Do zdravotně – hygienického hlediska spadá podpora zdravého tělesného a duševního vývoje člověka.

Pedagogické a psychologické hledisko bere ohledy na individuální zvláštnosti člověka. Sleduje uspokojování biologických a psychických potřeb člověka.

„Jedním silně působícím sociálním vlivem jsou hromadné sdělovací prostředky. Jedná se hlavně o internet a televizi. Je tu velké nebezpečí z nevhodných pořadů a materiálů.“ (Pávková a kol. 2008, s.16)

1.1 Funkce volného času

„České oficiální dokumenty za funkce volného času pokládají relaxaci, regeneraci, kompenzaci, sociální prevenci a výchovu.“ (Hofbauer, 2004, s. 15)

Hofbauer se ve své knize popisuje jak rozdělil funkce volného času francouzský sociolog Roger Sue. (Hofbauer, 2004, s. 14)

- psychosociologická (uvolnění, zábava, rozvoj),
- sociální (socializace, symbolická příslušnost k nějaké skupině),
- terapeutická
- ekonomická (pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti)

(Hofbauer, 2004, s. 14)

Funkce volného času podle německého pedagoga Horsta W. Opaschowského jsou (Hofbauer, 2004, s. 14)

- **Rekreace** – (zotavení, uvolňování)
- **Kompenzace** – (odstraňování zklamání a frustrace)
- **Výchova a další vzdělávání** – (sociální učení)
- **Kontemplace** – (hledání smyslu života)

- **Komunikace** – (sociální kontakty)
- **Participace** – (účast na vývoji společnosti)
- **Integrace**
- **Enkulturační** – (kulturní rozvoj sama sebe)

2 Ústavní výchova

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na průzkum způsobů trávení volného času dětí v jednom konkrétním dětském domově. Naším cílem bylo zjistit odpovědi na následující otázky: Jak děti tráví volný čas a s kým? Jestli jim dětský domov nabízí dostatečné množství zájmových činností? Jaké jsou přání a vize ohledně optimálního uspořádání a programu volnočasových aktivit z jejich hlediska? Pro zjištění odpovědí jsme zvolili metodu dotazníku určenému dětem. Dotazník se zabývá i spokojeností dětí s trávením svého volného času.

Dále je v praktické části rozhovor z jednou vychovatelkou z dětského domova. V rozhovoru vychovatelka popisuje volnočasové aktivity v dětském domově a také svou práci. Informace byly zjišťovány v jednom dětském domově v okrese Mladá Boleslav.

Hlavní metodou k získání informací měla být skupinová diskuze dětí v Dětském domově Horní Krnsko. Ředitel mi skupinovou diskuzi při osobní schůzce povolil. Pomohl mi i s výběrem dětí ke skupinové diskuzi. Bohužel když došlo na konání, tak pan ředitel změnil názor a skupinovou diskuzi nepovolil. Proto k získání dat sloužil dotazník a rozhovor s vychovatelkou.

2.1 Historie

Ústavní výchova má dlouholetou historii. Ve starších historických obdobích byly nechtěné děti zabíjeny, později církevní instituce začaly budovat sirotčince. Jedním z prvních sirotčinců byl zbudován v Cařihradě roku 335. Měl sloužit jako útulek pro opuštěné děti. Ve 12 století nechal v Římě papež Inocenc III. zřídit sirotčinec. Ve zdi tohoto sirotčince bylo postaveno zařízení Torno. Toto zařízení mělo sloužit pro odkládání nechtěných dětí. Matka mohla anonymně odložit dítě. Děti poté zůstávaly v sirotčinci. Bohužel bylo zařízení zneužíváno, byly do něj vkládány děti nemocné či mrtvé. Největší rozšíření tohoto zařízení bylo za císaře Napoleona I. „M. Lautererová uvádí, že poslední Torno bylo zrušeno v roce 1913 v Toledu. A. Peiper připomíná, že v roce 1939 bylo zavřeno poslední Torno v sirotčinci ve Varšavě a že v roce 1952 ještě jedno Torno fungovalo na Kubě.“ (Matějček, Langmeier, 2011, s 7)

V 18 století byl v Praze zřízen sirotčinec pro nemanželské děti. Děti z tohoto sirotčince se umísťovaly do pěstounské péče. „Úmrtnost se v ústavu pohybovala kolem 50% - 70%. Podmínky v tomto sirotčinci byly tak špatné, že ho v roce 1863 uzavřely.“ (Matějček, Langmeier, 2011, s 7)

Skoro ve všech takovýchto zařízeních ve světě panovaly hrozné podmínky a byla velká úmrtnost dětí.

Před druhou světovou válkou u nás najdeme dětské domovy rodinného typu. Později se začaly dětské domovy rozšiřovat a vznikaly dětské domovy internátního typu. V takovýchto dětských domovech byl na jedné skupině umístěn větší počet dětí. Děti se na skupiny dělily podle pohlaví a věku. Předškolní děti bývali na jedné skupině a to společně dívky i chlapci.

Z dětí přijatých do nalezinců			
Paříž 1780	60%	Dublin 1701-1797	98%
Vídeň 1811	72%	Petrohrad 1772-1784	85%
Paříž 1817	67%	Petrohrad 1785-1797	76%
Brusel 1811	79%	Petrohrad 1830-1833	50,5%
Brusel 1817	56%	Moskva 1822-1831	66%
Gent 1823-1833	62%	Dijon 1838-1845	61%
Bordeaux 1850-1861	18%	Praha 1865	19,6%

Tabulka 1: Úmrtí dětí v sirotčincích (Matějček, Langmeier, 2011, s. 75)

2.2 Zařízení pro výkon ústavní výchovy

Zařízení pro výkon ústavní péče upravuje zákon 1009/2002 Sb. Všechna tato zařízení patří pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky.

- Diagnostický ústav
- Dětský domov
- Dětský domov se školou
- Výchovný ústav

Diagnostický ústav slouží k celkovému vyšetření dítěte, kterému byla nařízena ústavní nebo ochranná výchova. Děti pobývají v diagnostickém ústavu po dobu 4 – 8 týdnů. Poté rozhodnou kam bude dítě umístěno. Součástí tohoto zařízení bývá i škola.

Děti s vážnějšími poruchami chování jsou umisťovány do dětských domovů se školou. Péče v tomto zařízení bývá většinou pouze do ukončení povinné školní docházky. Součástí tohoto zařízení je škola, kterou děti navštěvují. Děti nemusí nikam dojíždět.

Do výchovných ústavů jsou většinou umisťovány děti od 15 let se závažnými poruchami chování. Součástí tohoto zařízení bývá střední škola.

Dětský domov je pro děti od 3 let do 18 let. Jsou sem umístěny děti bez vážných poruch chování. Pokud se dítě po dovršení 18 let soustavně připravuje na výkon budoucího zaměstnání, může po dohodě s ředitelem dětského domova zůstat po dobu studia. Může zde být maximálně do 26 let. Do dětského domova mohou být umístěny i nezletilé matky se svým dítětem.

V dnešní době jsou upřednostňovány dětské domovy rodinného typu před typem internátním. Součástí dětského domova není škola.

Zřizovatel Zařízení	počet zařízení	Počet dětí a mládeže						
		celkem	z toho dívky	s cizím státním občanstvím	na útěku	před zahájením povin. škol. docházky	plnící povinnou školní docházku	po ukončení povinné školní docházky
MŠMT								
dětský domov	2	51	20	–	–	2	32	17
dětský domov se školou	31	761	190	26	47	7	632	122
výchovný ústav	32	1 383	425	31	248	41	25	1 317
diagnostický ústav	14	543	251	31	61	24	248	271
Kraj								
dětský domov	137	4 268	2 007	27	40	386	2 524	1 358
Soukromník								
dětský domov	7	100	52	–	1	4	66	30
výchovný ústav	1	12	–	–	–	–	–	12
Církev								
dětský domov	3	32	18	–	–	4	20	8

Tabulka 2: Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (stav k 31. 10. 2011) Český statistický úřad

2.3 Volný čas dětí v dětském domově Horní Krnsko

Děti mají daleko více času než dospělí. Děti v dětském domově mají kromě volného času i nějaké povinnosti. Když přijdou ze školy musí si udělat domácí úkoly a určitou dobu se musí věnovat učení na další školní den.

Děti přijíždí ze školy kolem 13:00. Po škole si musí udělat úkoly do školy, když mají úkoly udělány, musí se naučit na další školní den. Všechny věci do školy mají udělány asi v 16:00, poté mají volný čas jen pro sebe. Vychovatel si pro děti připraví nějaké zájmové činnosti, ale děti nemají povinnost se zájmové činnosti účastnit. Mohou si ve volném čase dělat co chtějí. Mohou se dívat na televizi nebo na DVD. Na každé skupině mají počítač s internetem. Každé dítě v dětském domově má své vlastní kolo a většina dětí má i kolečkové brusle. Některé děti vozí vychovatele na kroužky mimo dětský domov. Kluci jezdí na fotbal nebo florbal. Jeden chlapec jezdí na kroužek boxu. Děvčata chodí na taneční kroužek.

Kolem 18:00 mají děti večeři a po večeři si děti musí splnit své povinnosti, které mají na skupině. Některé děti zametají, jiní vytírají podlahy nebo myjí nádobí. Až si každé dítě udělá své povinnosti má opět volný čas jen pro sebe. Ve všední den musí děti co chodí na první stupeň Základní školy jít spát ve 20:00. Děti co chodí na druhý stupeň Základní školy chodí spát ve 22:00.

O víkendu nebo o prázdninách mají děti volného času víc a chodí spát i déle. Záleží na vychovateli a na chování dětí v kolik hodin půjdou spát. O prázdninách mají volný čas děti skoro pořád, protože nemusí chodit do školy a ani se na ní nemusí připravovat. Jediné povinnosti, které mají na skupině. Program o prázdninách zajišťují opět vychovatelé a to buď pro svou výchovnou skupinu nebo také pro všechny děti. V letních měsících mohou děti ve volném čase využívat i bazén, který mají přímo v areálu.

Ve volném čase mohou děti jít i na vycházku mimo areál dětského domova. Předem se dohodnou s vychovatelem v kolik hodin se vrátí a kde se budou přibližně zdržovat. Některé děti jezdí ve svém volném čase i do Mladé Boleslavi. Pokud ovšem opouští obec, musí to také hlásit vychovateli.

2.4 Osobnost vychovatele

Vychovatel je muž nebo žena, která pracuje v dětském domově. Měl by to být člověk kvalifikovaný. Měl by být komunikativní, měl by mít vztah k dětem a také by měl mít organizační schopnosti. Vychovatel by měl umět porozumět dětem, také by měl vědět, jak má děti správně motivovat k činnosti. Vychovatel by měl vést děti k tomu, aby kvalitně trávily volný čas. Spravedlnost je další důležitou vlastností, kterou by měl vychovatel mít. Nesmí jednomu dítěti promíjet to, za co jiné dítě potrestal. Musí být důsledný. Vychovatel by měl některé věci brát s nadhledem a odstupem, neměl by se nechat dětmi vyprovokovat. V první řadě by to měl být člověk schopný právních úkonů a také by měl být trestně bezúhonný.

Práce vychovatele je časově velmi náročná, protože v dětských domovech probíhá nepřetržitý provoz. Vychovatelé tu pracují o víkendu, o státních svátcích, ale i o Vánocích.

„Podle zákona o pedagogických pracovnících je pedagogickým pracovníkem osoba, která vykonává přímou vyučovací, výchovnou, speciálně pedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 130)

„Vychovatel v institucích náhradní výchovy nesupluje rodiče. Jeho funkce je spojená jednak s organizací skupinového života, v níž by měly být vyváženy skupinové a individuální zájmy dětí, jednak v přijetí dítěte i s jeho individuálním životním traumatem. Provádí dítě během jeho vyrovnávání se s minulostí, při řešení jeho aktuálních problémů i při hledání východisek do budoucnosti“ (Škoviera, 2007, s. 109).

Podle Hofbauera by měl vychovatel být: (Hofbauer a kol., 2008, s. 133):

- schopný empatie
- komunikativní
- přiměřeně dominantní, aby mohl vést někoho jiného
- měl by umět zvládat náročné životní situace
- pozitivní
- kladný vztah k lidem

(Hofbauer a kol., 2008, s. 133)

3 Vývojová období dětí v dětském domově

Do dětského domova jsou umisťovány děti od 3 let do 18 let. Pokud se děti soustavně připravují na budoucí povolání, mohou děti v dětském domově být po dohodě s ředitelem po dobu studia. Maximálně tam však mohou být do 26 let. Děti do 3 let jsou umisťovány do kojeneckých ústavů.

3.1 Předškolní věk

„Období předškolního věku trvá od 3 let do 6-7 let. Koncem tohoto období je nástup dětí do škol.“ (Vágnerová, 1996, s. 173)

V tomto období dítě většinou navštěvuje mateřskou školu, kde dochází ke kontaktu s vrstevníky. Dítě se v tomto období osamostatňuje. V mateřské škole se musí dítě naučit dodržovat nějaký řád a setkává se zde s autoritou v podobě učitelky. Také se tu musí naučit spolupracovat s ostatními dětmi. Děti si v tomto období musí zvyknout na nové sociální role (žák v mateřské škole, spolužák dětí). Typické pro toto období je hra. Dítě si v tomto období často hraje na někoho, na rodiče, na doktora, na paní učitelku.

Dochází k rozvoji řeči, kdy dítě se učí vytvářet složitější věty. Děti co vyrůstají v zanedbaném nebo málo podnětném prostředí mohou mít řečové nebo logopedické vady. Protože nedochází k rozvoji řeči a slovní zásoby dítěte.

V tomto období má dítě paměť mechanickou. V tomto období jsou u dětí konfabulace. Jsou to takzvané nepravé lži. Kdy dítě své pravé vzpomínky nahrazuje nebo doplňuje něčím smyšleným.

„Na konci tohoto období se stává dítě relativně samostatné, ukázněné, sociálně a emočně přiměřeně vyspělé a zralé s rozvinutými poznávacími procesy, řečí a motorikou. Je schopné vynaložit určitou námahu k započetí i méně příjemné činnosti a k jejímu dokončení. Je při práci přiměřeně vytrvalé a soustředěné“
(Švingalová, 2006, s.46)

3.2 Školní věk

Toto období začíná nástupem dítěte do první třídy. Toto období tedy většinou začíná v 6 letech. Nástupem do školy se dítě dostává do úplně nového prostředí. Dítě mělo doposud hlavní činnost hru, kterou v tomto období nahrazuje učení. V tomto období má dítě daleko více povinností. Musí ve škole dodržovat určitý řád a naučit se poslušnosti a ukázněnosti. Může se u dětí objevit i neúspěch. Škola má velký význam na utváření osobnost dítěte a jeho postoji k druhým lidem.

Podle Vágnerové (1996) můžeme školní věk dělit na tři období:

- **Ranný školní věk** – trvá od nástupu do školy asi do 8-9 let. Toto období je charakteristické změnou sociálního postavení zejména ve vztahu ke škole.
- **Střední školní věk** – trvá od 8-9 let do 11-12 let. Střední školní věk trvá asi do doby, kdy dítě nastupuje na 2. stupeň základní školy.
- **Starší školní věk** – v tomto období je dítě na druhém stupni základní školy. Toto období trvá přibližně do 15 let. Toto období zahrnuje období pubescence.

„Ve školním období se systematicky nácvikem psaní, čtení a počítání rozvíjí dále všechny poznávací procesy a celá osobnost dítěte.“ (Švingalová, 2006, s.46)

3.3 Období dospívání

„Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí.“ (Vágnerová, 1996, s. 321)

V tomto období si jedinec vybírá své budoucí povolání a poté se na své budoucí povolání připravuje. Jedinec by měl být schopný řešit sám nějaké problémy. Také dochází k navazování partnerských vztahů. Může se vyskytovat citová nevyrovnanost. Jedinec se snaží osamostatnit. V tomto období jedinec získává občanský průkaz a nabývá práv a povinností vycházející z legislativy.

Praktická část

Praktická část bakalářské práce je zaměřena, na trávení volného času dětí v jednom konkrétním dětském domově. Jak děti tráví volný čas a s kým. Jestli jim dětský domov nabízí dostatečné množství zájmových činností. Děti mají možnost, v dotazníku navrhnou zájmové činnosti, které by chtěli v dětském domově uspořádat. Dotazník se zabývá i spokojeností dětí s trávením svého volného času.

Dále je v praktické části rozhovor s jednou vychovatelkou z dětského domova. V rozhovoru vychovatelka popisuje volnočasové aktivity v dětském domově a také svou práci.

Informace byly zjišťovány v jednom dětském domově v okrese Mladá Boleslav. K získání informací byl použit dotazník a rozhovor s vychovatelkou.

Hlavní metodou k získání informací měla být skupinová diskuze dětí v Dětském domově Horní Krnsko. Ředitel mi skupinovou diskuzi při osobní schůzce povolil. Pomohl mi i s výběrem dětí ke skupinové diskuzi. Bohužel když došlo na konání, tak pan ředitel změnil názor a skupinovou diskuzi nepovolil. Proto k získání dat sloužil dotazník a rozhovor s vychovatelkou.

Obrázek 1: Logo Dětského domova Horní Krnsko

4 Výzkumné šetření

4.1 Cíle

Cílem této práce bylo analyzovat program volnočasových aktivit dětí v jednom konkrétním dětském domově. Dále bylo našim cílem zjistit míru spokojenosti dětí s různými možnostmi trávení volného času. Dílčím cílem je analýza rozhovoru s vychovatelem a zjištění jeho názorů a postojů ohledně volnočasových aktivit v daném výchovném zařízení.

4.2 Výzkumné metody

4.2.1 Dotazník

Pro realizaci a naplnění svých výzkumných záměrů jsem volila dotazníkové šetření. Je to metoda, při které lze v krátkém čase získat odpovědi od více respondentů.

„Dotazník je nejrozšířenější pedagogickou výzkumnou technikou vůbec. Podstatou dotazníku má být zjištění dat o respondentovi, jeho názory a postoje k problémům, které dotazujícího zajímají. Je to soubor psaných otázek.“ (Skutil, 2011, s 80).

Dotazník obsahuje 17 otázek a je členěn na dvě části. První část má tři otázky, které mají představit respondenty, kteří odpovídali na dotazník. Otázky zjišťují pohlaví, věk a také dobu, kterou žijí respondenti v dětském domově. Druhá část obsahuje 14 otázek. Otázky se zabývají trávením volného času dětí. Jak ho tráví, s kým ho tráví. Jestli mají v dětském domově dostatečnou nabídku zájmových činností nebo by si přály nějaké nové zájmové činnosti. Dotazník se také zabývá jejich spokojeností s jejich volným časem. V dotazníku jsou otázky uzavřené, otevřené i polootevřené.

4.2.2 Rozhovor

Při rozhovoru tazatel klade otázky, na které mu respondent odpovídá. „Záměrem rozhovoru je získávání informací o názorech, postojích nebo přáních respondentů.“ (Ferjenčík, 2010, s 171)

Rozhovor byl veden s vychovatelkou dětského domova Horní Krnsko, která tam pracuje již 26 let. Otázky v rozhovoru souvisely s dotazníkem, který vyplňovaly děti. Otázky se zabývaly tím, jak děti tráví svůj volný čas, jaké zájmové aktivity ona sama dělá s dětmi. Jak děti tráví letní a jarní prázdniny. Nakonec jsme si s paní vychovatelkou povídaly o tom, jak ona sama vnímá svou činnost v dětském domově.

Rozhovor jsme nahrávala na audiozáznam. Přepis celého rozhovoru je součástí příloh.

4.3 Charakteristika průzkumného vzorku

Průzkum v dětském domově proběhl v dubnu 2012. Průzkum probíhal v Dětském domově Horní Krnsko. Tento dětský domov je pro děti od 3 do 18 let. V době průzkumu byla v dětském domově i svěřenkyň, které bylo 19 let. Tato dívka mohla v dětském domově zůstat, protože se soustavně připravovala na budoucí povolání. V Dětském domově jsou dívky i chlapci. Dotazník byl po dohodě s ředitelem dětského domově rozdán dětem od 9 let. Dotazník byl rozdán 22 respondentům, dotazníků se vrátilo 21.

Počet rozdaných dotazníků	Počet vrácených dotazníků
22	21

Tabulka 3: Počet rozdaných a vrácených dotazníků

4.3.1 Charakteristika Dětského domova Horní Krnsko

Tento dětský domov byl původně zřízen v roce 1955 v obci Jizerní Vtelno v místním zámku Stránov. Dětský domov byl zřízen pro děti předškolního věku. Později od roku 1969 byly do dětského domova umisťovány děti od 3 do 18 let. V tomto období bylo v dětském domově asi 60 dětí. Dětský domov měl zámek v pronájmu, ale v roce 1994 byl zámek navrácen původním majitelům, kteří měli se zámkem jiné plány. Přesto měl dětský domov nájemní smlouvu uzavřenou až do roku 2002. V roce 2000 začala v nedaleké vesnici výstavba nového dětského domova rodinného typu. Do nového dětského domova se děti stěhovali 1. září 2002. Tento dětský domov zřizuje Středočeský kraj. Dnes jsou v dětském domově děti v rozmezí 3 až 18 let. Pokud děti

studují i po dovršení 18 let, mohou po dohodě s ředitelem zůstat. Dnes je v dětském domově pouze kolem 30 až 35 dětí. Převahu mají dívky, těch je zde více než chlapců.

Dětský domov je rodinného typu, tvoří ho 6 rodinných domečků, ve kterých bydlí děti. Na každém domečku je jedna výchovná skupina. V areálu domova je ještě hlavní budova, kde se nachází kanceláře vedení, kuchyně s jídelnou. V areálu mají děti hřiště, bazén a několik houpaček. Kapacita jednoho domečku je 8 dětí, dříve měl dětský domov i povolení na kapacitu 10 dětí na jednom domečku. Maximální kapacita dětského domova je 60 dětí. Na každém domku se střídají dva vychovatelé, celkem je v tu 15 vychovatelů. Na některých domečkách jsou vychovatelé muž a žena. Takže mohou simulovat rodinu. Bohužel na některých domečkách tomu tak není. V noci zabezpečují provoz jeden asistent pedagoga a jeden bezpečnostní pracovník.

Na každém domečku je 5 pokojů, vychovatelna, dívčí a chlapecké sprchy, záchody, obývací pokoj spojený s jídelnou, kuchyně, počítačová místnost, technická místnost s pračkou a sušičkou. Děti si na domečkách uklízí sami, společně s vychovatelem perou a žehlí prádlo. Děti se stravují ve společné jídelně. Ale v sobotu si vaří sami na domečku. Děti se podílí na přípravě a servírování jídla.

Předškolní děti navštěvují Mateřskou školu v přilehlých vesnicích nebo se vozí do Mladé Boleslavi. Základní školu děti navštěvují buď v obci Krnsko nebo dojíždí do Mladé Boleslavi. Několik dětí navštěvuje v Mladé Boleslavi základní školu praktickou. Střední školu si mohou děti po dohodě s vychovatelem zvolit sami. Pokud si děti vyberou školu, která je daleko, není problém dítě umístit na internát. Děti jsou přes týden na internátu a na víkend se vrací zpět do domova.

Obrázek 2: Dětský domov Horní Krnsko

4.3.2 Zájmové činnosti v Dětském domově Horní Krnsko

Vychovatelé pořádají různé zájmové činnosti sami pro děti přímo v dětském domově nebo s dětmi za zájmovou činností dojíždí. Některé zájmové činnosti hradí dětem sponzoři.

Přímo v dětském domově mají děti možnost navštěvovat kroužek taneční, výtvarný, hudební nebo kroužek ručních prací. V rámci kroužku ručních prací dochází jednou za 14 dní vychovatelé s dětmi k nedalekému kováři. Společně s kovářem děti vyrábí různé výrobky. Na zimu s kovářem děti vyrábí ptačí budky, které poté rozvěsí ve stromové aleji. Budky chodí průběžně doplňovat krmením pro ptáky.

Pravidelně děti jezdí s jedním vychovatelem hrát kuželky. Jednou za rok pořádají turnaj v kuželnkách i pro jiné dětské domovy. Dětský domov dostává od hokejového týmu z Mladé Boleslavi několik permanentních vstupenek na celou hokejovou sezónu. Děti za odměnu mohou jet s vychovatelem na hokejové utkání. O tuto aktivitu je u dětí velký zájem a to i ze strany dívek.

Dětský domov pořádá pro děti různé akce spojené s Vánocemi, Velikonocemi, Mikulášem, dětským dnem. Před Vánoci jezdí společně s vychovateli do Domu pro seniory a mají pro místní klienty připravené hudební nebo dramatické vystoupení.

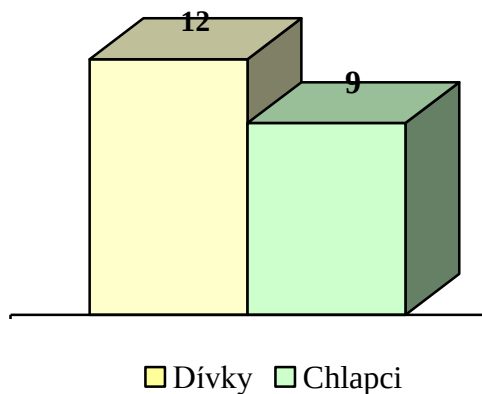
O jarních prázdninách děti jezdí na rekreační pobyt na horách. Většina dětí v dětském domově umí lyžovat. Děti co nelyžují, se to učí. O letních prázdninách jezdí také na různé pobyty. Dále jezdí na letní dětské tábory. Některé děti jedou v průběhu letních prázdnin i dvakrát na tábor. Dřív jezdily děti v létě i do zahraničí, ale několik posledních let nikde nebyly, protože je to velice finančně nákladné.

V průběhu roku jezdí děti několikrát do divadla nebo kina. V létě jezdí děti do jízdárny, kde se mohou svést na koních. Některé děti vozí vychovatelé i na kroužek mimo dětský domov. Většinu kroužků děti navštěvují v rámci Školní družiny, protože to jsou kroužky zdarma.

Vychovatelé dělají s dětmi i jiné jednorázové zájmové činnosti, které pořádají jen pro svou skupinu dětí. Jsou to různé sportovní aktivity na hřišti, turistické aktivity a výtvarné aktivity. Při výtvarných aktivitách vyrábí vychovatelé s dětmi různé dekorace na výzdobu svých domků.

5 Výsledky z dotazníků pro děti

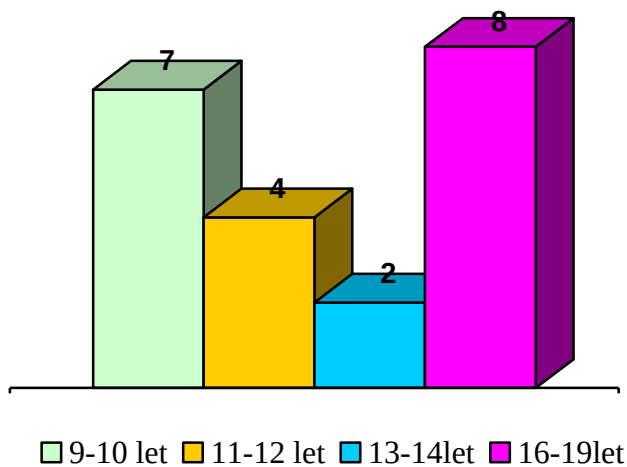
Otázka č. 1 – Pohlaví dětí

Graf 1: Pohlaví dětí

Z grafu je viditelné, že více respondentů bylo dívek. Dívek bylo o 3 více než chlapců. Celkově v dětském domově je více dívek než chlapců. Podle vychovatelů je tento stav v tomto dětském domově takto již delší dobu.

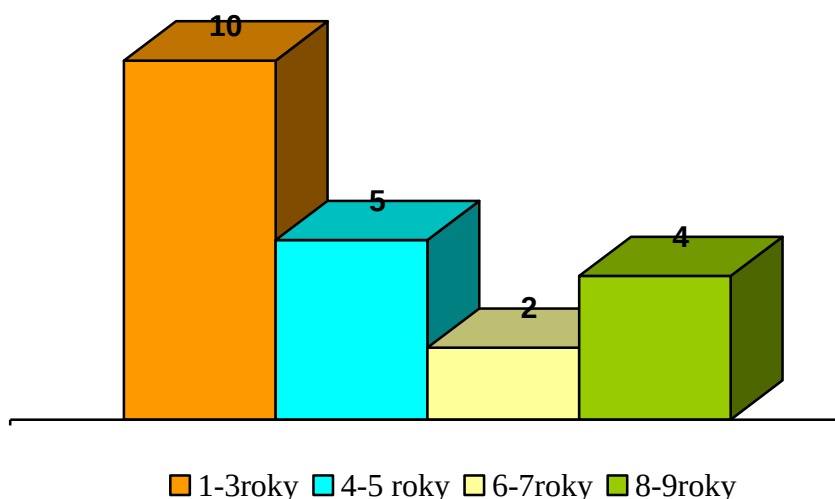
Otázka č. 2 – Věk dětí

Graf 2: Věk dětí

Z průzkumu vyplívá, že věkové rozložení dětí je různorodé. V Dětském domově Horní Krnsko jsou i děti mladší, než ty co se účastnily dotazníkového šetření. Do dětského domova mohou být umístěny děti již od 3 let. Při plánování volnočasových aktivit musí brát vychovatel ohled na věk všech dětí. Aby se do činnosti mohlo zapojit co nejvíce dětí. Každá skupina v dětském domově je věkově různorodá. Proto se vychovatelé z více skupin musí domluvit na plánování některých zájmových aktivit.

Otázka č. 3 – Jak dlouho žiješ v tomto dětském domově?

Graf 3: Počet roků, které žijí děti v dětském domově

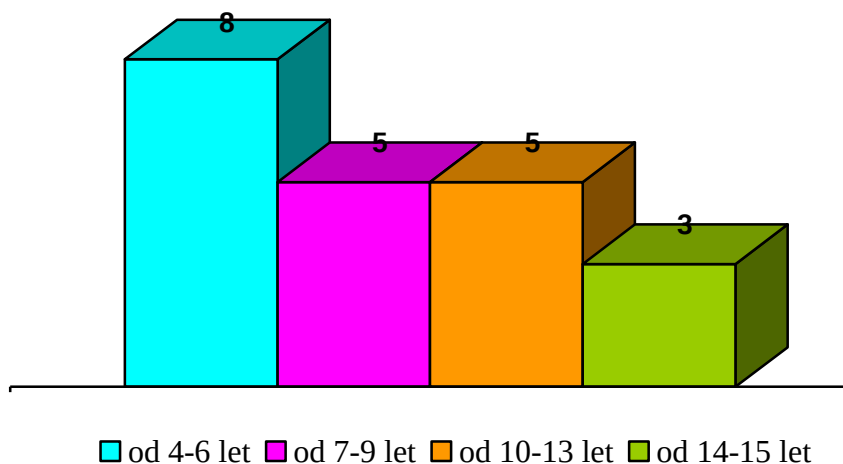
Nejvíce respondentů žije v tomto dětském domově 3 roky. Jeden respondent je v dětském domově pouze jeden rok. Jsou tu i respondenti co v tomto domově žijí 5 a více let.

K této otázce patřila ještě podotázka, která se tákala respondentů na to, kolik dětí žilo i v jiném dětském domově. Z průzkumu vyšlo, že 17 respondentů z 21 tázaných nikdy předtím nežilo v jiném dětském domově než v tomto. Čtyři respondenti už předtím žily v jiném dětském domově.

Žilo už v jiném domově.	4
Žilo jen v tomto domově.	17

Tabulka 4: Počet dětí, kteří žily i v jiném dětském domově

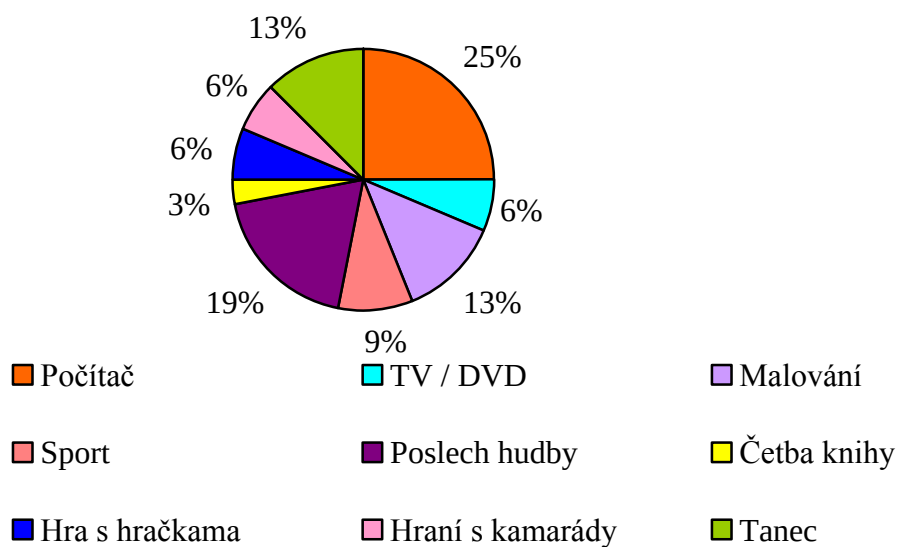
Z otázky č. 2 a otázky č. 3 lze vypočítat, od kolika let jsou děti zhruba v dětském domově. Nejvíce dotazovaných dětí je v dětském domově od 4 let.

Graf 4: Doba, od kolika let žijí děti v dětském domově

Z grafu vyplývá, že většina respondentů se dostala do dětského domova v mladším školním věku.

Otázka č. 4 - Co nejraději děláš ve volném čase, když máš čas jen sám/sama pro sebe?

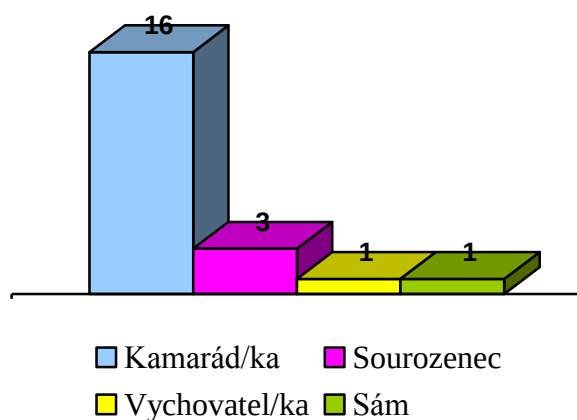
Graf 5: Činnosti, které děti dělají ve volném čase

V této otázce se zjišťovalo, jak děti rádi tráví volný čas. Z průzkumu vyšlo, že 25% z tázaných tráví svůj volný čas na počítači. Na každé skupině mají v dětském domově jeden počítač. Některé skupiny mají počítače dokonce dva. Děti mohou na počítač po splnění svých povinností. Když mají děti kázeňské problémy nebo problémy ve škole mají počítač dočasně zakázaný. Když jsem se při rozhovoru zeptala paní vychovatelky na otázku: Co tady děti nejraději dělají, když nemají žádné povinnosti a mají čas jen sami pro sebe? Odpověděla: „Jsou na počítači, kde mají i internet nebo koukají na televizi. „

Sportu se věnuje ve volném čase pouze 9% dětí z dotázaných. Děti mají k dispozici hřiště, kde se dá hrát spousta sportovních her. Skoro každé dítě má své vlastní kolo nebo kolečkové brusle. V letních měsících mají děti přímo v areálu napuštěný bazén. V zimě jezdí děti na rekreační pobyty na hory. Velký počet dětí se věnuje tanci. Děti mají přímo v dětském domově taneční kroužek. Dětský domov také pořádá pro děti několik tanečních aktivit. Několik dětí se účastní programu „Tančím, abych žil“. Některé děti se účastní i veřejných tanečních vystoupení.

Nejhůře skončila četba knihy, které se ve volném čase věnuje pouze 3% dětí z dotázaných. V Dětském domově Horní Krnsko nemají přímo knihovnu, ale na každé výchovné skupině v obývacím pokoji nebo na vychovatelně mají k dispozici několik knih, které si mohou půjčit. Většina knih je ovšem dětských pohádkových. Knihy pro starší děti se tu nenajdou. Děti mají možnost si knihy půjčovat ve školních knihovnách nebo v Městské knihovně v Mladé Boleslavi. Tato knihovna je od dětského domova vzdálena přibližně 11 km.

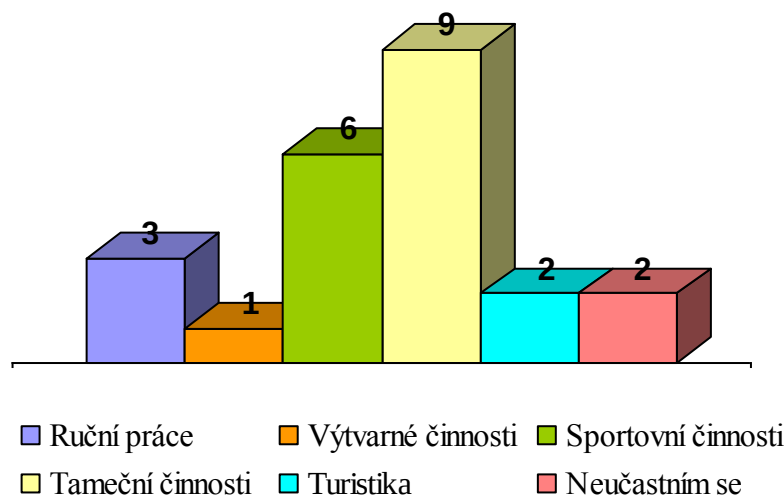
Otázka č. 5 - S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

Graf 6: S kým děti tráví volný čas

Z grafu vyplívá, že nejvíce dětí tráví volný čas se svými kamarády. Tři děti uvedly, že rádi tráví svůj volný čas se sourozencem. V dětském domově má většina dětí sourozence, který žije ve stejném dětském domově. Setkala jsem se s dětmi, které mají více sourozenců. Sourozenci jsou většinou umisťováni na stejnou výchovnou skupinu, což je obvykle výhodné a podpůrné. Opuštěné a zanedbané děti, které vyrůstají v dětských domovech jsou k sobě často velice silně připoutané, přičemž starší sourozenci těm mladším často nahrazují rodiče.

Otázka č. 6 – Jaké zájmové činnosti v dětském domově navštěvuješ?

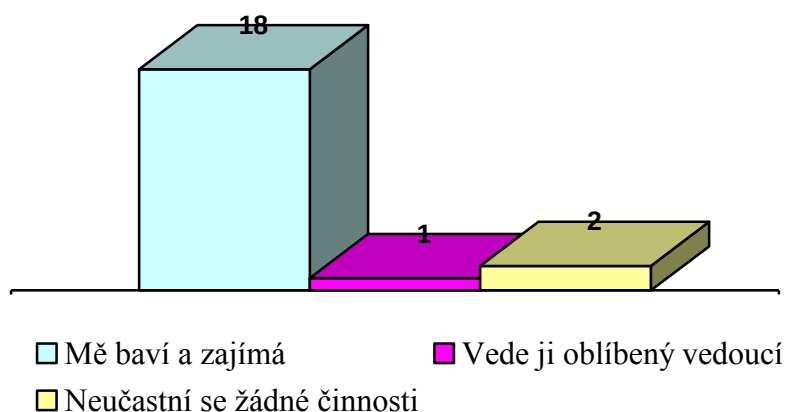

Graf 7: Zájmové činnosti v dětském domově

V této otázce se zjišťovalo, jaké zájmové činnosti mohou děti v dětském domově navštěvovat. A kolik dětí je navštěvuje. Sportovních činností se účastní 9 dětí, převážně to jsou chlapci. V rámci sportovních aktivit jezdí děti každý rok v zimě na pobyt na horách. Většina dětí v dětském domově umí lyžovat. Malé děti co ještě nelyžují, chodí sáňkovat. Jak je patrné už z otázky č. 4 velkou oblibu má u dětí z tohoto dětského domova tanec. Taneční činnosti navštěvuje 6 dětí. Mezi dětmi, které navštěvují taneční činnosti, jsou také chlapci.

Dva respondenti se neúčastní žádné zájmové činnosti pořádané vychovateli. Volný čas si vyplňují vlastními aktivitami. Děti v Dětském domově Horní Krnsko nemají za povinnost navštěvovat žádný kroužek. Záleží pouze na nich, čemu se budou ve volném čase věnovat.

Otázka č. 7 – Zájmovou činnost navštěvují hlavně protože:

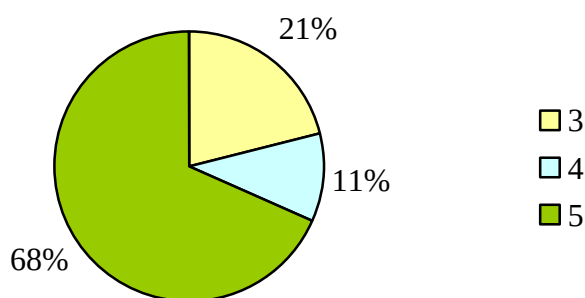

Graf 8: Důvod návštěvy volnočasových aktivit

Většina respondentů uvedla, že činnost navštěvují, protože je činnost baví. Z 21 respondentů takto uvedlo 18. Dva respondenti se neúčastní žádné zájmové činnosti.

Výsledek odpovědí na tuto dotazníkovou otázku shledávám jako vysoce pozitivní, poukazuje na to, že většina dětí vnímá svou motivaci jako vnitřní, plynoucí z jejich osobního zájmu. Vnitřní motivace je faktorem, který jedince skutečně posouvá dopředu k naplňování jeho ambic a cílů. Zřejmě se vychovatelům, kteří vedou kroužky daří děti nadchnout a motivovat.

Otázka č. 8 – Těšíš se na hodinu své oblíbené aktivity?

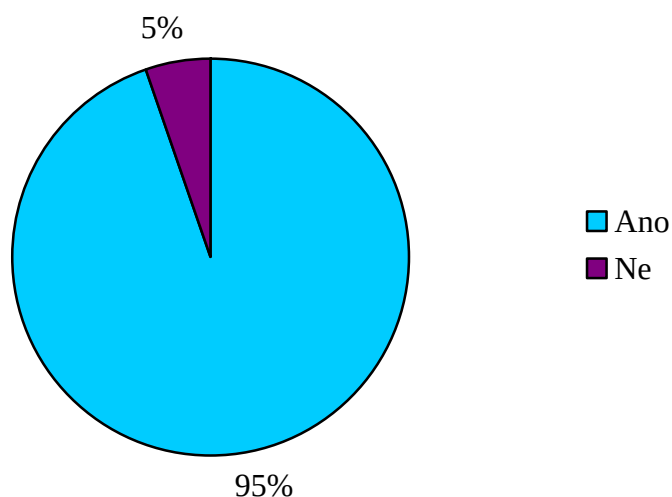

Graf 9: Oblíbenost vybrané aktivity

V této otázce, děti vyjadřovaly to, jak se těší na svou oblíbenou zájmovou aktivitu. Oblíbenost vyjadřovaly čísla od 1 do 5, kdy pět byla známka nejvyšší a jedna známka nejnižší. Žádné dítě neuvedlo žádnou ze dvou nejnižších známek. Na svou oblíbenou aktivitu se těší 68% dětí. 11% dětí se na svou oblíbenou aktivitu těší průměrně.

Výsledky slouží vychovatelům jako důležitá zpětná vazba. Dle mého názoru jsem vnímala obavy ze strany ředitele z přímého dotazování v diskusi, kterou jsme měla naplánovanou jako součást výzkumu, avšak nebyla mi schválena. Eventuální obavy ze strany vedení se však ani v náznaku nepotvrdili, v zásadě jsem se téměř s žádnými zásadními námitkami, či stížnostmi (kterých se vedení zřejmě obávalo) ze strany dětí v průběhu mého dlouhodobého působení nesetkala.

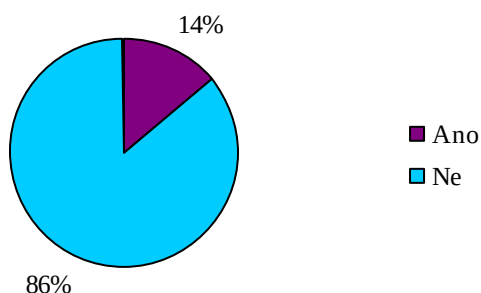
Otázka č. 9 - Zájmové činnosti se chci věnovat i nadále?

Graf 10: Zhodnocení, zda se ještě děti chtějí věnovat vybrané aktivitě

Z grafu vychází, že 95% dětí se chce své oblíbené aktivitě věnovat i v budoucnu. 5% dětí uvedlo, že by se této aktivitě už nechtělo věnovat. Dva respondenti na tuto otázku neodpovídali, protože se neúčastní žádné zájmové činnosti.

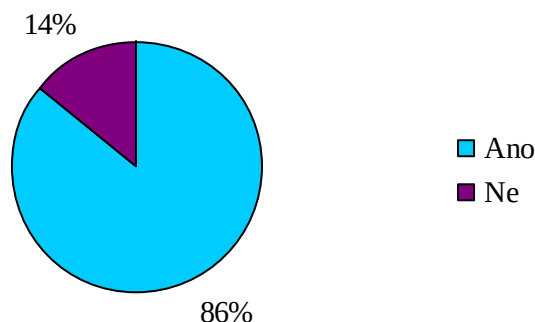
Otázka č. 10 – Existuje v dětském domově zájmová činnost, kterou navštěvuješ z povinnosti?

Graf 11: Zájmové aktivity z povinnosti

Tři děti v průzkumu uvedli, že musí nějakou zájmovou činnost navštěvovat povinně, ale podle slov vychovatelky i ředitele Dětského domova si děti mohou vybrat, jakou zájmovou činnost budou navštěvovat a v tomto ohledu děti mají značnou míru svobody. Jsou zde dle mého pozorování smysluplně vedeny k plnohodnotnému využívání svého času. Pokud se dítě rozhodne, že se činnosti nechce účastnit, nemusí. Jediných akcí, kterých se děti musí účastnit, jsou akce pobytové. Jsou to akce, kdy jede na pobytovou akci celý dětský domov. V tomto období je v areálu nulový provoz a neměl by se o děti kdo postarat. Při pobytech, kdy nejedou všichni děti, vybírají vychovatelé, kdo pojede. Pokud ovšem dítě jet nechce, nemusí. Do těchto akcí spadají Dětské letní tábory.

Otázka č. 11 – Jsi spokojený/á s nabídkou zájmových činností v dětském domově?

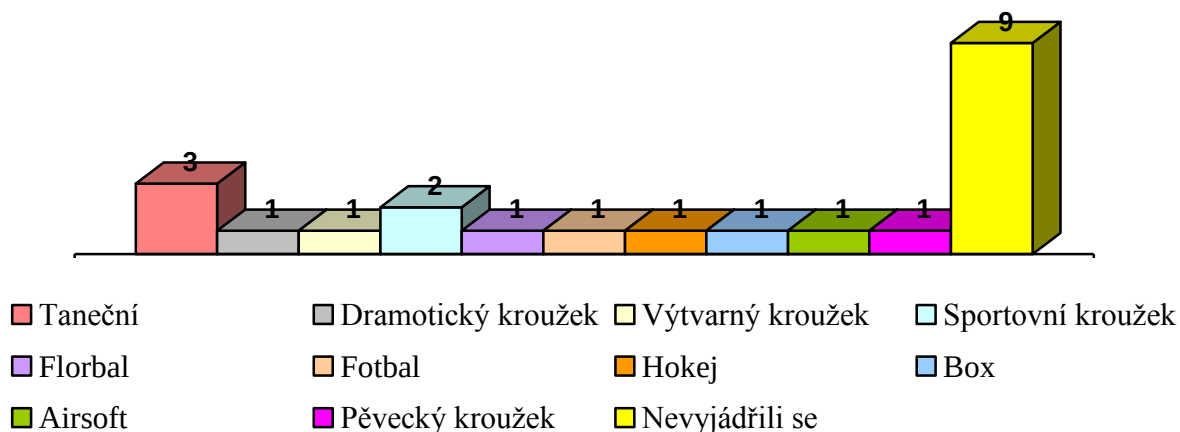

Graf 12: Spokojenost s nabídkou zájmových činností

Z grafu vyplívá, že 14% dětí je nespokojeno s nabídkou zájmových činností v dětském domově. S touto otázkou souvisí otázka č. 15, která zjišťuje, o jaké další aktivity by děti měly zájem. Otázkou je, jestli některé aktivity navrhované dětmi jsou reálné. Jak paní vychovatelka uvedla, jsou omezené finanční prostředky, ze kterých mohou čerpat.

Některé děti navrhovali zájmové činnosti, které v otázce č. 6 uvedly jiný děti, jako zájmové činnosti již konané dětským domovem. Některé děti mohou být nedostatečně informovány o možnostech různých zájmových aktivit. Nebo jsou to zájmové činnosti pořádány pouze pro jednu výchovnou skupinu a ostatní nemají možnost je navštěvovat. Další příčinou může být kapacita dané činnosti nebo nedostatečný prostor pro konání činnosti.

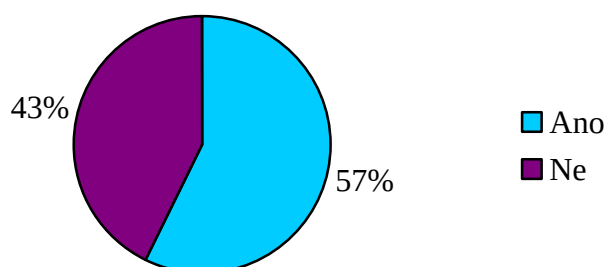
Otázka č. 12 – Jaké zájmové činnosti bys v dětském domově uvítal/a?

Graf 13: Návrh nových zájmových činností

Z celkového počtu 21 respondentů se na tuto otázku nevyjádřilo 9 respondentů. Ostatních 12 respondentů dalo návrh, na nové zájmové aktivity. Domníváme se, že absence odpovědí u téměř poloviny respondentů by mohla být vysvětlena jejich dostatečnou spokojeností se stávající nabídkou aktivit, toto vysvětlení podporuje výsledek z předešlé otázky ohledně obecné spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit.

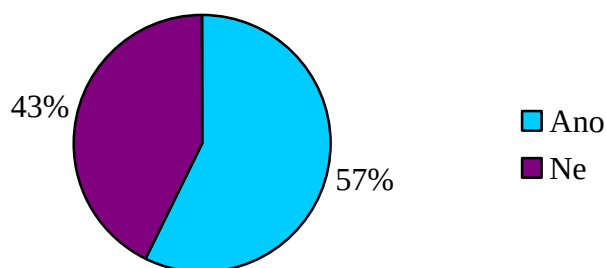
Otázka č. 13 – Myslíš, že ostatní děti mají v dětském domově větší zájem o zájmové činnosti než ty?

Graf 14: Zhodnocení zájmu dětí o zájmové činnosti

V této otázce měli děti zhodnotit, zda mají ostatní děti v dětském domově větší zájem o konané akce nebo ne. 57% dětí si myslí, že jsou v dětském domově děti, které mají větší zájem o zájmové činnosti než oni. Naopak 43% dětí si myslí, že ostatní děti moc velký zájem o konané akce nemají. Tato otázka byla původně zařazena do dotazníku s úmyslem zjišťovat vnitřní motivovanost dětí. Při hlubším zamyšlení se nad výsledným poměrem kladných a záporných odpovědí dospíváme k dalším otázkám, na které by bylo zapotřebí zařadit doplňkové otázky. Otázka, která se výzkumníkovi zde nabízí je následovná: Proč děti z dětského domova považují jiné děti za motivovanější než sebe sama? Můžeme se domnívat, že kdybychom se dotazovali u vzorku dětí z úplných rodin, je možné, že poměr odpovědí by mohl být spíše nakloněn směrem k přesvědčení o vlastní vyšší motivaci, ve srovnání s ostatními. To by mohlo souviset se sebepojetím a sebevědomím - s tématy, které jsou nesporně důležité a zajímavé, avšak v naší bakalářské práci už k hlubším pohledům na příčinné souvislosti není bohužel prostor. Každopádně jde o zajímavé podněty pro další rozšiřující výzkum.

Otázka č. 14 – Navštěvuješ nějaké kroužky mimo dětský domov?

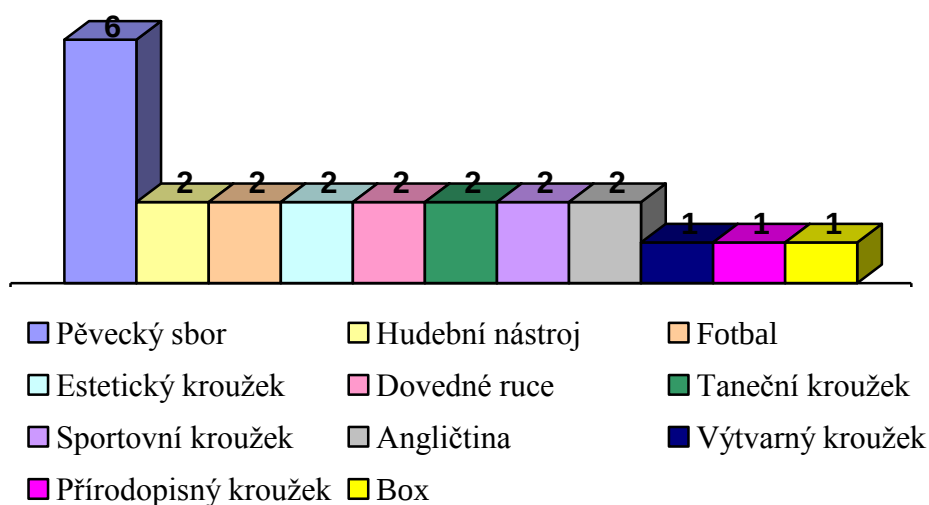

Graf 15: Návštěva kroužků mimo dětský domov

Otázka zjišťuje, jestli děti navštěvují kroužky mimo dětský domov. 57% respondentů navštěvuje kroužky mimo dětský domov. Celkem kroužky mimo dětský domov navštěvuje 12 dětí z 21 dětí, kteří odpovídaly na otázku. V otázce č. 15 děti vypisovaly kroužky, které navštěvují mimo dětský domov.

Důležité je zjištění, že v případě zájmu se děti setkávají s aktivní podporou a dle možností (především podle dostupností a vzdáleností) je jim umožněno zabývat se aktivitou o kterou projeví zájem.

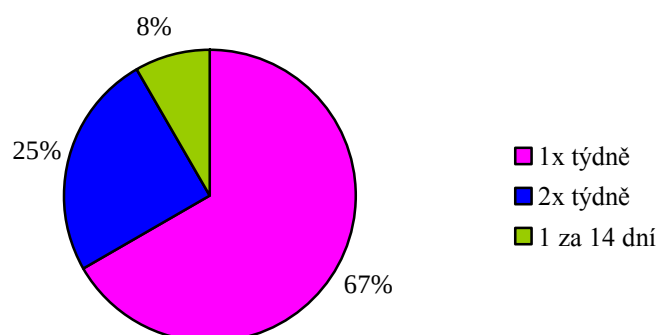
Otázka č. 15 – Pokud navštěvuješ kroužky mimo dětský domov. Které navštěvuješ?

Graf 16: Kroužky mimo dětský domov

Většinu těchto kroužků děti navštěvují v rámci Školní družiny. Nejvíce dětí navštěvuje pěvecký sbor.

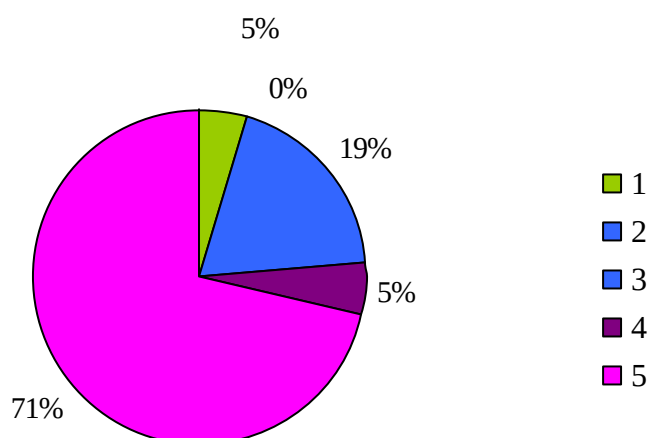
Otázka č. 16 – Jak často navštěvuješ kroužek mimo dětský domov?

Graf 17: Doba návštěvy kroužku

Děti navštěvují tyto kroužky pravidelně. Většinu kroužků navštěvují děti jednou týdně. Na tuto otázku odpovídalo pouze 12 respondentů, protože ostatní nenavštěvují žádný kroužek mimo dětský domov.

Otázka č. 17 – Když se věnuješ své oblíbené aktivitě, cítíš se spokojený/á?

Graf 18: Spokojenost při oblíbené aktivitě

V této otázce měli děti vyjádřit spokojenost při vykonávání své oblíbené aktivity. Děti svou spokojenost vyjadřovaly pomocí bodů od 1 do 5. Jeden bod znamenal, že nejsou spokojeni a 5 bodů, že jsou úplně spokojeni. Nejvíce dětí uvedlo, že jsou úplně spokojeni. Toto zjištění považujeme za vysoce pozitivní. Poukazuje na to, že ve zdejším dětském domově je spokojenost a vnitřní motivovanost dětí ze strany vedení a vychovatelů zohledňována a představuje důležitou a samozřejmou součást zameření výchovného působení.

6 Rozhovor s Ivanou Truhlářovou

(vychovatelka v Dětském domově Horní Krnsko, praxe 26 let)

Paní vychovatelka ve zdejší dětském domově pracuje již 26 let. Nejprve pracovala v původním dětském domově na zámku Stránov, v roce 2000 se společně s celým dětským domovem přesunula do nového dětského domova rodinného typu. Dříve pracovala u předškolních dětí. Dnes mají skupiny dětí různého věku a pohlaví. Paní vychovatelce se s takovou skupinou pracuje lépe. Snaží se vést děti k tomu, že starší děti pomáhají těm mladším dětem.

„Je to tady od tří do osmnácti let. Je ten baráček sestavený různě starými dětmi. Když jsme byli na Stránově, tak tam byla skupina malých a velkých kluků, holek a menších dětí. Tak ta práce tam byla jiná, byla náročnější. Teď je to lepší v tom, že ty starší by ti měli pomoci s těma mladšíma.“

Rozhovor se týkal toho, jak děti tráví svůj volný čas a jaké aktivity jim nabízí dětský domov. „Jsou na počítači, kde mají i internet nebo koukají na televizi. Tak teda kluci rádi hrají hokej nebo jezdí na kolečkových bruslích.“

Paní vychovatelka se také zmiňovala o aktivitách a kroužku pro děti, který pořádá ona sama. „Mám tady kroužek pracovní činnosti. Vyráběli jsme svíčky, pracujeme s moduritem, vyrábíme přáníčka. Teď se chystáme pracovat s takovým novým materiálem. Je to taková nová hmota. Různé věci z papíru, stříháme, nalepujeme. Děláme výzdobu na jídelně na Vánoce, Velikonoce. Takové ty různé tematické činnosti.“

Největší zájem o kroužky a zájmové činnosti mají především mladší děti. Za největší výzvu považují vychovatelky dlouhodobě udržet zájem dětí pro danou aktivitu. Děti, které byli v dětství deprivováni se často nadchnou ale jejich zájem po krátké době opadá.

„Když plánujeme nějakou zájmovou činnost tak to musí být krátkodobý a jednoduchý, protože děti chtějí vidět hned výsledek. Ne že budou výrobek dělat celý týden.“ Ani docházení do kroužků, kam musí pravidelně docházet, je časem přestane bavit. Při plánování činností pro svou výchovnou skupinu musí brát ohled na věk všech dětí.

Velký prostor pro zájmovou činnost mají vychovatelé o víkendu, kdy děti nemusí do školy. „Ve školních dnech máme na zájmovou činnost méně času, protože dětem to ve škole moc nejde a mají hodně úkolů. Úkoly děláme tak do čtyř hodin, někdy ještě déle. Než si to na tu činnost připravíme, sejdeme se, tak máme večeři. Na práci máme hodinu, občas máme trochu víc času, když nám to vyjde.“

Děti z dětského domova se také účastní různých kulturních akcí mimo dětský domov. „Kromě kroužků, také děti navštěvují různé kulturní akce mimo dětský domov. Asi dvakrát do měsíce jezdí do kina. Jezdíme i na různé akce do Prahy. Některé děti jezdí pravidelně na hokejové utkání do Mladé Boleslavi.“

Na závěr paní vychovatelka zhodnotila svou práci v dětském domově a svůj přínos pro děti. „No mě ta práce uspokojuje. Mě baví a naplňuje mě, ale taky jsou situace, že je člověk zničený. Pro mě je odměna, že mi děti dají najevo, že se na mě těší. Že oni jsou rádi, že jsem přišla do práce nebo mi namalují obrázek. Zase mám dneska jeden v tašce. Tohle jsou věci, které mě nabíjí.“

Kompletní rozhovor najdete v příloze.

7 Diskuse

Cílem práce byl průzkum volnočasových aktivit v jednom konkrétním dětském domově. Informace jsem získávala prostřednictvím dotazníků pro děti a rozhovorem s vychovatelkou. Informace jsem měla získávat prostřednictvím skupinové diskuze dětí.

Z výsledků průzkumu vyplynulo, že děti mají různorodé zájmy a vychovatelé se je snaží vést k vnitřní motivaci s ohledem na individuální zájmy a osobnostní charakteristiky dětí.

Děti v tomto dětském domově ve volném čase nejraději věnují počítači. Na počítači mají k dispozici internet. Aktivita na počítači jsou regulovány tak, aby děti neskouzly k jednostrannému upřednostňování této aktivity na úkor jiných, rozvíjejících další schopnosti a kompetence.

Většina dětí mezi své zájmové preference řadí poslouchání hudby a s tím souvisejícího tancování, jež je také ve zdejší domově oblíbenou volnočasovou aktivitou. Tancují sami jen tak pro radost nebo navštěvují taneční kroužek. Některé děti se účastní i tanečních soutěží a veřejných vystoupení. Několik dětí se účastní i programu, který se koná pro více dětských domovů „Tančím, abych žil“. Některé děti si rádi malují.

Nejhůře dopadla četba knih. Z 21 respondentů uvedl pouze jeden respondent, že ve svém volném čase čte. V dětském domově se nějaké knížky najdou, ale jsou to především knížky pohádkové. Literární ani dramatické činnosti v dětském domově nepořádají. V tomto směru shledáváme velkou mezeru a zároveň prostor pro vytvoření širší nabídky aktivit, které se čtením mohou souviset, např. by mohlo jít o dramatické ztvárnění přečteného, společné čtení, přednesy poezie, tvůrčí psaní, či skupinová interpretace literárních děl, případně projekty související s prací v knihovně a dohledáváním informací z tištěných zdrojů. Je evidentní, že zde schází vychovatel, který by sám měl o rozvíjení této aktivity zájem. Vychovatelé volí nabídku volnočasových aktivit podle svých vlastních preferencí, což je přirozené. Domníváme se, že by pro rozvoj čtenářských dovedností dětský domov mohl angažovat studenty formou praxí, anebo zaměstnáním dalšího vychovatele, případně angažováním dobrovolníků např. z řad důchodců.

V dětském domově je 86% respondentů spokojeno s tím jaké zájmové činnosti tu jsou pro ně pořádány. Nejvíce by děti uvítaly taneční kroužek. Jeden taneční kroužek už přitom v dětském domově funguje. Buď to některé děti nevědí, že tam takový kroužek je nebo kapacita tohoto kroužku už je plně obsazena. Dále by tu děti uvítaly sportovní kroužek. Ke sportování tu mají k dispozici hřiště s brankami a basketbalovým košem. Děti mohou používat ve volném čase kola nebo kolečkové brusle. V zimě jezdí vychovatelé s dětmi lyžovat. Devět dětí se nevyjádřilo na to, jaký nový kroužek by v dětském domově chtěly.

Děti navštěvují i kroužky mimo dětský domov. Nejvíce kroužků, které děti navštěvují mimo dětský domov jsou kroužky pořádané školní družinou. Protože tyto kroužky nejsou placené. Na zájmovou činnost mají omezené finanční prostředky. Dětský domov využívá i sponzorské dary.

Nejvíce dětí navštěvují mimo dětský domov pěvecký kroužek nebo také hru na hudební nástroj. Přímě v dětském domově pro děti žádné hudební činnosti nepořádají. Dříve prý v dětském domově hudební kroužek byl, ale už se nepořádá. Děti navštěvují kroužek mimo dětský domov nejčastěji jedenkrát týdně.

8 Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat program volnočasových aktivit dětí v jednom konkrétním dětském domově. Spokojenost dětí s různými možnostmi trávení volného času. K získávání informací byla použita metoda dotazníku a rozhovoru.

Teoretická část se zabývá vysvětlením pojmu volný čas a funkcemi volného času. Dále se věnuje pojmu ústavní výchova. Jsou zde charakterizována jednotlivá zařízení, která mají vykonávat ústavní výchovu.

Praktická část se zaměřuje na průzkum volného času v jednom vybraném dětském domově. Je zde charakterizován Dětský domov ve kterém probíhal průzkum. A je zde rozebrán dotazník, který vyplňovaly děti v dětském domově. Otázky jsou zaměřeny na to, jak děti tráví volný čas a jestli jim dětský domov zajišťuje nějaké zájmové činnosti a kroužky přímo v dětském domově. Také jestli děti navštěvují kroužky mimo dětský domov

To jak děti tráví volný čas je velice důležité, protože tím formují svou osobnost. Volný čas dětí může mít vliv i na budoucnost dětí. S trávením volného času by měl dětem v dětském domově pomoci vychovatel, který má co nejvíce zastoupit rodiče.

9 Literatura

FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 256 s. ISBN 80-7178-367-6

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., *Pedagogické ovlivňování volného*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

HRDLIČKOVÁ, V., PÁVKOVÁ, J. *Výchovně vzdělávací práce v dětských domovech*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství 1987. ISBN 14-554-87

JANIŠ, K., *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 61 s. ISBN 978-80-72-48530-7

MATĚJČEK, Z., *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. 98 s. ISBN 80-85282-83-6

MATĚJČEK, Z., LANGMEIER, J., *Psychická deprivace v dětství*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 399 s. ISBN 978-80-246-1983-5

MATOUŠEK, O. - *Ústavní péče*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. 1999. 159 s. ISBN 80-85850-76-1

PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ A., *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál. 2002. 224 s. ISBN 80-7178-711-6

ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 2. vyd. Praha: Portál. 2006. 390 s. ISBN 80-7367-124-7

ŘÍČAN, P. *Psychologie: příručka pro studenty*. 1. vyd. Praha: Portál. 2005.
ISBN 80-7178-923-2.

SKUTIL, M., *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*.
Praha: Portál, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7367-778-7.

ŠKOVIERA, A., *Dilemata náhradní výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 144 s. ISBN
978-80-7367-318-5

ŠVINGALOVÁ, D., *Úvod do vývojové psychologie*. 1. vyd. Liberec: Technická
univerzita v Liberci. 2006. 103 s. ISBN 80-7372-057-4

VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie I vyd.*, Praha: Karolinum, 1996. 353 s. ISBN
80-7184-317-2.

VOCILKA, M., - *Náplň činnosti středisek výchovné péče pro děti a mládež*.
Praha: Tech-Market. 1996. 105 s. ISBN 80-902134-5-6

10 Seznam zdrojů z internetu

Český statistický úřad: *Zařízení pro výkon ústavní-ochranné výchovy-podle zřizovatele a zařízení* [online]. 2012 [cit. 2012-10-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/3301-12>

Dětský domov Horní Krnsko: *Výroční zpráva 2011/2012* [online]. 2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupné z: http://www.domovkrnsko.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=59:vyroni-zprava-o-innosti-kolskeho-zaizeni-za-kolni-rok-20112012-&catid=39:uedni-deska&Itemid=30

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *Zákon č. 109/2002 Sb.*, [online]. 2005 [cit. 2012-10-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/zakon-c-109-2002-sb-o-vykonu-ustavni-vychovy-nebo-ochranne-vychovy-ve-skolskych-zarizenich-a-o-preventivne-vychovne-peci-ve-skolskych-zarizenich-a-o-zmene-dalsich-zakonu>

10 Seznam příloh

Příloha 1	Dotazník pro děti
Příloha 2	Otázky k rozhovoru s vychovatelkou
Příloha 3	Kompletní rozhovor s vychovatelkou

Příloha 1

Dotazník pro děti

Dotazník

Dobrý den,

chci vás poprosit o spolupráci při vyplnění dotazníku. Jmenuji se Michaela Bezuchová a studuji 3. rokem obor Pedagogika volného času. Poskytnuté informace budou sloužit jako podklad pro mou závěrečnou bakalářskou práci.

Dotazník je anonymní.

PRVNÍ ČÁST

1. Jsi

- a) Dívka
- b) Chlapec

2. Tvůj věk

.....

3. Jak dlouho žiješ v dětském domově

.....

Jak dlouho žiješ v tomto dětském domově

.....

DRUHÁ ČÁST

4. Co nejraději děláš ve volném čase, když máš čas jen sám/sama pro sebe:

- a) Jsem na počítači
- b) Sleduji televizi nebo DVD
- c) Maluji si
- d) Sportuji
- e) Poslouchám hudbu
- f) Čtu knihu
- g) Hraju si s hračkami
- h) Hraju si s kamarády
- i) Jiné.....

5. S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

.....

6. Jaké zájmové činnosti v dětském domově navštěvuješ:

- a) Ruční práce
- b) Výtvarné činnosti
- c) Sportovní činnosti
- d) Dramatické činnosti
- e) Taneční činnosti
- f) Neúčastním se žádné zájmové činnosti
- g) Jiné

7. Zájmovou činnost navštěvuji hlavně protože:

- a) Mě baví a zajímá mě to
- b) Navštěvuje ji kamarád/ka
- c) Z povinnosti
- d) Zájmovou činnost vede oblíbený vedoucí

8. Těším se na hodinu své oblíbené zájmové činnosti:

Vůbec 1 2 3 4 5 Velmi

9. Zájmové činnosti se chci věnovat i nadále:

Ano / Ne

10. Existuje v dětském domově zájmová činnost, kterou navštěvuješ z povinnosti?

Ano / Ne

11. Jsi spokojený/á s nabídkou zájmových činností v dětském domově?

Ano / Ne (důvod).....

12. Jaké nové zájmové činnosti bys v dětském domově uvítal/a?

.....
.....

13. Myslíš, že ostatní děti v dětském domově mají větší zájem o zájmovou činnost než ty?

Ano / Ne

(důvod).....

14. Navštěvuješ nějaké kroužky mimo dětský domov?

Ano / Ne

15. Pokud navštěvuješ kroužky mimo dětský domov. Které navštěvuješ?

.....
.....

.....
.....

16. Jak často navštěvuješ kroužek mimo dětský domov?

.....
.....

17. Když se věnuješ své oblíbené aktivitě, cítíš se spokojený/á

Vůbec 1 2 3 4 5 Hodně

Příloha 2

Otázky k rozhovoru s vychovatelkou

Souhlasíte s tím, že se bude rozhovor nahrávat?

Jak dlouho pracujete v dětském domově?

Vedete tady v domově s dětmi nějaký kroužek?

Jak velký je zájem o kroužek ze strany dětí?

Navštěvují kroužek jen děti z vaší skupiny?

Jaké zájmové činnosti děláte jenom se svou skupinou?

Co tady děti nejraději dělají, když nemají žádné povinnosti a mají čas jen sami pro sebe.

Navštěvují děti nějaké kroužky mimo dětský domov?

Jak děti tráví čas o prázdninách?

Jak vnímáte svoji činnost v dětském domově z hlediska přínosu pro Vás?

Jak vnímáte svoji činnost v dětském domově z hlediska přínosu pro dítě?

Co je pro vás nejtěžší při práci s dětmi.

Děkuji za rozhovor.

Michaela Bezuchová

Příloha 3

Rozhovor

Dětský domov Horní Krnsko – paní vychovatelka Ivana Truhlářová

Souhlasíte s tím, že se bude rozhovor nahrávat?

Ano

Jak dlouho pracujete v dětském domově?

Já tady pracuju 26 let.

Vedete tady v domově s dětmi nějaký kroužek?

Mám tady kroužek pracovní činnosti. Vyráběli jsme svíčky, pracujeme s moduritem, vyrábíme přáníčka. Teď se chystáme pracovat s takovým novým materiálem. Je to taková nová hmota. Různé věci s papíru, stříháme, nalepujeme. Děláme výzdobu na jídelně na Vánoce, Velikonoce. Takové ty různé tematické činnosti.

Jak velký je zájem o kroužek ze strany dětí?

Hlavně těch menších dětí.

Navštěvují kroužek jen děti z vaší skupiny?

Ne, mohou ho navštěvovat i děti z jiné skupiny. Pak tady mají děti taky taneční kroužek. Děti tu rádi tancují, mají rádi hudbu. Jednou za 14 dnů chodíme s dětmi do Řehnic k jednomu pánovy. Pán s dětmi tvoří různé věci. Teď tam dělali ptačí budky, které jsme minulý týden věšeli tady po aleji a dávali jsme tam ptáčkům krmení.

Jaké zájmové činnosti děláte jenom se svou skupinou?

Se skupinou děláme pravidelně různé zájmové činnosti. Například teď jsem od sponzorů dostala stavebnici, která se lepí jen vodou a je úžasná. Dají se s tím dělat různé věci. Tak to jsme se skupinou dělali zrovna o víkendu. Výrobky jsme si vystavily na našem domečku. Víkendy tady mají děti volnější. Starší jdou na vycházku, ale většinu času tráví na počítači nebo u televize. Starší nechtějí chodit na procházky, ale ty mladší jo, třeba tady do lesa a tak. Když plánujeme nějakou zájmovou činnost tak to musí být krátkodobý a jednoduchý, protože děti chtějí vidět hned výsledek. Ne že budou

výrobek dělat celý týden. Ve školních dnech máme na zájmovou činnost méně času, protože dětem to ve škole moc nejde a mají hodně úkolů. Úkoly děláme tak do čtyř hodin, někdy ještě déle. Než si to na tu činnost připravíme, sejdeme se tak máme večeri. Na práci máme hodinu, občas máme trochu víc času, když nám to vyjde.

Co tedy děti nejraději dělají, když nemají žádné povinnosti a mají čas jen sami pro sebe.

Jsou na počítači, kde mají i internet nebo koukají na televizi. Tak teda kluci rádi hrají hokej nebo jezdí na kolečkových bruslích.

Navštěvují děti nějaké kroužky mimo dětský domov?

Ano. Většinu těch kroužků mají od školní družiny. Ty kroužky nejsou placené. Holky ještě navštěvovali taneční kroužek v Mladé Boleslavi v Lidušce. Kluci chodí na fotbal. U našich dětí je problém, aby u toho vydrželi. Děti mají raději krátkodobou činnost a chtějí hned vidět výsledek.

Kromě kroužků děti také navštěvují různé kulturní akce mimo dětský domov. Asi dvakrát do měsíce jezdí do kina. Jezdíme i na různé akce do Prahy. Některé děti jezdí pravidelně na hokejové utkání do Mladé Boleslavi.

Jak děti tráví čas o prázdninách?

O letních prázdninách jezdí na jeden pobyt někdy na dva, ale je problém s financováním. Jezdí na tábor, který dostávají od Škodovky. Potom program záleží na vychovateli, který slouží. Jestli jim naplánuje výlety. O prázdniny jedem třeba s dětmi do Liberce do Babylonu. Já jezdím s dětmi o prázdninách do Mladé Boleslavi na nákupy, děti si chtějí něco koupit za kapesné.

O jarních prázdninách také jezdíváme na ozdravný pobyt na hory. Všechny děti v našem dětském domově umí lyžovat.

Jak vnímáte svoji činnost v dětském domově z hlediska přínosu pro Vás?

No mě ta práce uspokojuje. Mě baví a naplňuje mě, ale taky jsou situace, že je člověk zničený. Pro mě je odměna, že mi děti dají najevo, že se na mě těší. Že oni jsou rádi, že jsem přišla do práce nebo mi namalují obrázek. Zase mám dneska jeden v tašce. Tohle jsou věci, které mě nabíjí.

Jak vnímáte svoji činnost v dětském domově z hlediska přínosu pro dítě?

Snažím se dát dětem přínos po citové stránce dětem. Protože ty jsou citově deprivovaný. Mám na skupině malé děti a ty jsou od mala úplně citově vyprahlý. Takže jim se vyloženě snažím ten cit dát. No a samozřejmě i těm starším dětem. Ten cit jim prostě chybí a ten kontakt s tím dospělým člověkem. A pak teda ještě krom této stránky se je snažím i něco naučit. Když jsme někde na výletě nebo s nimi jezdím autobusem do města tak i to jim hodně dává. Když se dostávají i do jiného prostředí. Snažím se k nim přistupovat jako by byli moje.

Co je pro vás nejtěžší při práci s dětmi.

Já nevím co je nejtěžší. Tak někdy je problém ustát nějaký konflikt s těmi staršími dětmi. Nebo problém. Zatím musím zaťukat, ale všechny takové ty konflikty a problémy se mi podařilo zvládnout. Je výhoda v tom, že skupina dětí je různorodá. Je to tady od tří do osmnácti let. Je ten baráček sestavený různě starými dětmi. Když jsme byli na Stránově, tak tam byla skupina malých a velkých kluků, holek a menších dětí. Tak ta práce tam byla jiná, byla náročnější. Ted' je to lepší v tom, že ty starší by ti měli pomoci s těma mladšíma. Už by měli být ty starší natolik rozumní, že když vidí dítě který je agresivní, hyperaktivní. Tak ho nemají provokovat. Aby se snažili mi pomoci v tom, že se předejde té situaci, aby se to dítě nedostalo do té agresivity. Což se tady neděje. Člověk by předpokládal, že ty starší děti už to jsou schopni pochopit. Ale jsou děti, kterým je 16 let a když mají svůj den tak udělají všechno proto, aby takové agresivní dítě vyprovokoval. Aby se to dítě dostalo do afektu a aby byl problém. A mají z toho děsnou srandu. Ale jsou i takový děti co jsou schopni vzít nůž do ruky a i někoho bodnout. Tak tohle to jsou pro mě takový ty nejtěžší situace. Je problém tomu předejít, to bych u těch dětí musela být pořád. Také jsem tu měla jednoho chlapce, který tady byl od 10 let. Takže tady byl 8,5 roku. Od jeho desíti let jsem se s ním piplala a snažila jsem se tomu klukovi něco dát. Hodně jsem se s ním učila a ted' vlastně vidím v jeho 18 letech, že všechna práce byla k ničemu. Málem propadl z matematiky, nastoupil do učení. Ted' je ve třetíáku a má kousek, aby to dokončil. Rozhodl se proto, že odsud odejde. Ted' je to v jeho rukou, ale pochybuji o tom, že to dodělá. Je to těžký, protože se otočím zpátky a vidím, že vůbec nic jsem ho nenaučila. Nejhorší pocit jsem měla, když

dovršil osmnácti let a já jsem si uvědomila, jak se on chová a to, že jsem ho nic za celé ty roky nenaučila. Že on ani neumí zvládat běžné situace.

Děkuji za rozhovor.

Není zač, kdybys ještě něco potřebovala, klidně se na mě obrať.